

використання нових матеріалів та вимог прогресивної технології будівництва. В архітектурному колі з'явилося багато нових постатей, творче бачення яких уможливило розвиток Луцька по одній мистецькій прямій з іншими містами Європи.

1. ДАВО, ф. 158, оп. 4, спр. 1982. 2. ДАВО, ф. 158, оп. 4, спр. 2212. 3. ДАВО, ф. 158, оп. 4, спр. 123. 4. ДАВО, ф. 158, оп. 4, спр. 2671. 5. ДАВО, ф. 158, оп. 4, спр. 2653. 6. ДАВО, ф. 158, оп. 4, спр. 2386. 7. ДАВО, ф. 158, оп. 4, спр. 2440. 8. ДАВО, ф. 158, оп. 4, спр. 2242. 9. ДАВО, ф. 158, оп. 4, спр. 2254. 10. ДАВО, ф. 158, оп. 4, спр. 2821. 11. Криворучко О. Сучасна архітектура: Термінологічний словник / ОКриворучко. – Львів: Вид-во “Львівської політехніки”, 2008. – с. 112. 12. Кондель-Пермінова Н. Петербурзький інститут цивільних інженерів ХІХ ст. – школа підготовки фахівців нового типу// Архітектурна спадщина Волині: Зб. наук. праць. – Рівне, 2012. – С. 248. 13. Метельницький Р.Г. Деякі сторінки єврейської забудови Луцька / Р.Г. Метельницький. – К.: Дух і літера, 2001. – С. 139. 14. Михайлишин О.Л., Бенедюк П. Модерністичні тенденції у творчості С.П.Тимошенка “Волинського” періоду// Архітектурна спадщина Волині. Зб. наук. праць. – Рівне, 2012. – С. 265 – 278. 15. Якубовський В.Б. Особливості львівської архітектури 1919 – 1939 рр. // В.Б. Якубовський, І.В. Якубовський // Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. – 2002. – № 439. – С. 146 – 152.

УДК 711

Б.В. Гой

Національний університет “Львівська політехніка”,
кафедра дизайну архітектурного середовища

**СІТІ-ХОЛИ ЯК НОВІ ТИПИ БУДІВЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ
ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ В СУЧАСНОМУ МІСТІ
(за результатами Міжнародного українсько-німецького проектного
семінару “Новий громадський форум м. Тернополя”)**

© Гой Б.В., 2014

Розглянуто проекти, в яких зафіксовано результати Міжнародного проектного семінару “Новий громадський форум м. Тернополя”, що відбувся влітку 2012 року.

Ключові слова: урбодизайн, дизайн архітектурного середовища, міський простір, сіті-хол.

In the article it is listed projects in which explain the ideas and results of International work-shop “New public center of Ternopil” which was organized at summer 2012.

Key words: urban design, design of architectural environment, urban space, city-hall.

Постановка проблеми

У червні 2012 року у Тернополі відбувся Міжнародний студентський проектний семінар “Новий громадський форум м. Тернополя” (організований кафедрою ДАС Львівської політехніки та Дрезденським технічним університетом спільно з мерією міста та за участі представників полтавської та дніпропетровської архітектурних шкіл). Архітектори з Німеччини та України зробили спробу поєднати власний досвід у сфері містобудування, архітектури та будівництва. Це дало змогу майбутнім українським зодчим запропонувати своє бачення на те, як мають розбудовуватись українські міста, зокрема й Тернопіль.

Актуальність теми та формування цілей дослідження

Загальне перше враження, яке склалось в учасників семінару – це те, що в Тернополі, як і у багатьох сучасних українських містах, багато незавершених з погляду містобудування ансамблів. Сучасна забудова міста дуже хаотична, різнохарактерна, яка не справляє враження цілісності єдиного урбаністичного задуму.

Німецькі та українські архітектори готували проекти, використовуючи передовий досвід європейських міст. Зрозуміло, що не можливо одномоментно перебудувати все місто, проте змінити ситуацію можна, побудувавши низку знакових сучасних будівель, які б змогли ідейно завершити уже розпочаті в інші історичні періоди містобудівні ансамблі та комплекси та створити осередки якісно нового архітектурного середовища.

Одним з перших таких об'єктів могла б стати нова будівля міської адміністрації – це вже давня “міська мрія” – побудова Нової Ратуші в Тернополі [1]. Адже у цьому місті однією з першочергових проблем є складність взаємозв'язку міських чиновників з тернополянами, причиною чого є відсутність єдиної будівлі, де б мешканці міста могли швидко та комфортно вирішувати свої буденні проблеми.

Міська рада Тернополя знаходиться у колишній будівлі офіцерського казино, що не може бути адекватно пристосованою для своєї нової функції, а міські служби розкидані по всьому Тернополлю. Будівництво нової Ратуші вирішить цю проблему. Робота її повинна бути повністю прозорою, що, безумовно, слід відобразити в її архітектурному образі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

У попередні історичні періоди в Тернополі було аж дві ратуші: одна – між сучасним готелем “Тернопіль” і пам'ятником Данилу Галицькому, друга – біля пам'ятника Олександрові Пушкіну, та сьогодні жодної з них не залишилось [2].

Періодично історики пропонують відбудувати у місті ратушу, мовляв, це загальноєвропейська традиція, і кожне поважне місто має ратушу [3].

Натомість учасники проектного семінару запропонували нову ідею: запроєктувати не просто ратушу, а побудувати для тернопільської міської влади будівлю нового типу організації громадського життя в сучасному місті – **Сіті-Хол** (від англ. city-hall).

Такий варіант будівель на початку XXI ст. запропонував видатний представник сучасної світової архітектури – сер Норман Фостер у Лондоні [4]. З того часу в Європі та в інших країнах світу стали будувати “Сіті-холи” за прикладом лондонського, і ця назва стала своєрідним символом сучасних будівель міських адміністрацій нового типу. Йдеться і про Сіті-хол в Більбао (Іспанія), побудований у 2011 році, і про низку ще не втілених проєктів, що були обрані у результаті міжнародних конкурсів для сіті-холів у Таллінні (Естонія), 2009 р. (проєкт-переможець проєктантів Bjarke Ingels Group і Adams Kara Taylor) – рис. 1, Роттердамі (Нідерланди), 2009 р. (проєкт-переможець – проєктна група ОМА), Сеулі (Корея), 2008 р. (проєкт-переможець – архітектурна група iArc Architects).

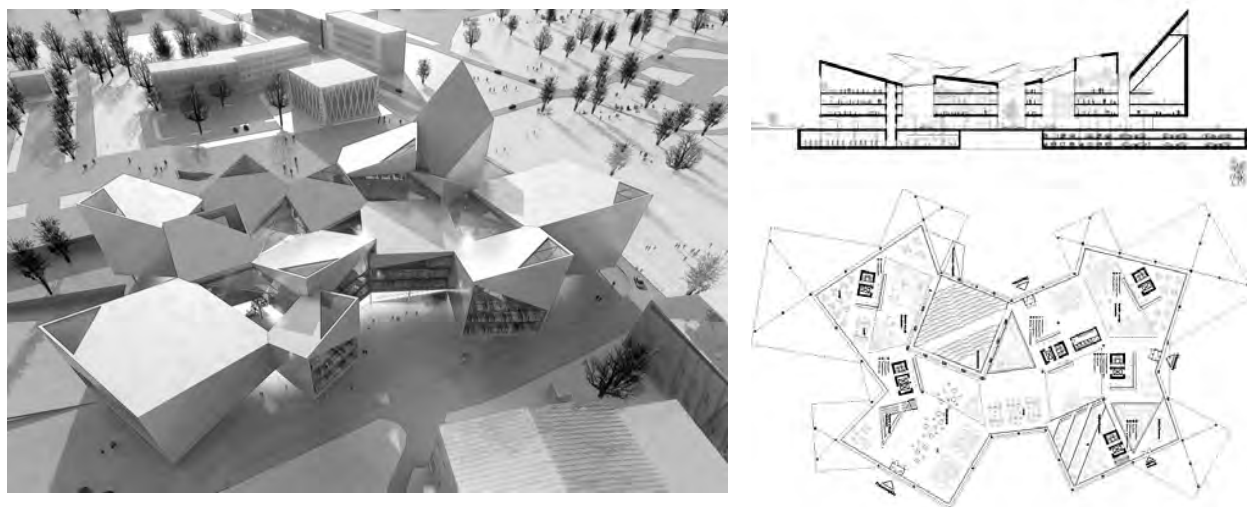

Рис.1. Проєкт-переможець конкурсу на створення нового сіті-холу в Таллінні (Естонія), архітектурної групи Bjarke Ingels Group (BIG) і Adams Kara Taylor, 2009 р.

Аналіз усіх цих проєктів показує, що сучасні сіті-холи мають декілька характерних спільних рис:

- вони різнопланові за архітектурою і об'ємно-просторовим вирішенням;
- вони пов'язані з історичним центром, зокрема з існуючою ратушею чи іншими адміністративними будівлями міста;
- вони поєднують у своїй об'ємно-просторовій структурі і громадсько-адміністративну, і видовищно-культурну функції;
- вони є сучасними знаковими об'єктами архітектурного середовища, об'єктами-логотипами міста, регіону, країни.

Виклад основного матеріалу

Врахувавши усе це, учасники семінару запропонували побудувати новий тернопільський сіті-хол на одному з головних майданів міста, що розмістився на перетині бульвару С. Крушельницької з вулицями Замковою та М. Грушевського, в центрі якого недавно споруджено пам'ятник Степану Бандері. Поруч знаходяться зведені раніше будівлі обласної ради та податкової адміністрації. Усе це дає можливість створити своєрідний адміністративно-політичний містобудівний ансамбль з яскраво вираженою українською ідентичністю.

Рис. 2. Проєкт, що отримав гран-прі Міжнародного проєктного семінару “Новий громадський форум м. Тернополя” студентів Н. Ребдевої, Є. Ковальчука, С. Гоцька, під керівництвом доц. А. Зауральської

Важливою рисою згаданого проєктного семінару є те, що він був міжнародним. І не лише тому, що закордонні колеги змогли поділитись своїм досвідом, але й тому, що запрошені німецькі колеги є представниками саме Дрезденського технічного університету, а доли Дрездена і Тернополя схожі: вони були зруйнованими у роки Другої світової війни, а згодом відбудовані за принципами т.з. “соціалістичного міста”, а тепер обидва міста розбудовуються в умовах розвитку нової європейської демократії. І хоча в Дрездені у царині розбудови міського середовища зроблено значно більше, ніж у Тернополі, питання подальшої забудови міста і тут, і там й досі стоять гостро.

І результати саме такого пошукового проектування були важливими не лише для українських учасників семінару, але й для їх німецьких колег.

Тому цей проектний семінар був свого роду експеримент в експерименті. Для максимальної інтеграції творчої співпраці організатори запропонували усім студентам тягнути жереб, і саме так їх поділили на 6 команд, що склались з представників різних архітектурних шкіл і країн. І хоча всі студенти вільно володіють англійською, складність полягала в іншому – їм довелося після перших хвилин знайомства і спонтанного формування команд одразу розпочати роботу над проектними пропозиціями. До того ж було поставлено цілком конкретне завдання: застосувати різні проектні методики для вирішення реального завдання. Потрібно було і опрацювати урбаністичну проблему, і виконати завдання щодо об'ємного та середовищного проектування тощо. Однак, можливо, саме ця різноманітність складу груп і комплексність завдання дали змогу досягти оригінальних й позитивних результатів. Всі ідеї були не схожими одна на одну і викликали жвавий інтерес під час обговорення у представників адміністрації та громади міста (рис. 2).

Результатом проведеного Міжнародного проектного семінару стали 6 ескіз-проектів, розроблених міжнародними проектними командами. А у жовтні цього ж року в Українському домі "Перемога" було організовано велику виставку вже студентських курсових робіт, в яких представники Львівської політехніки розвинули, доопрацювали та доповнили свіжими ідеями результати літнього проектного семінару (рис. 3).

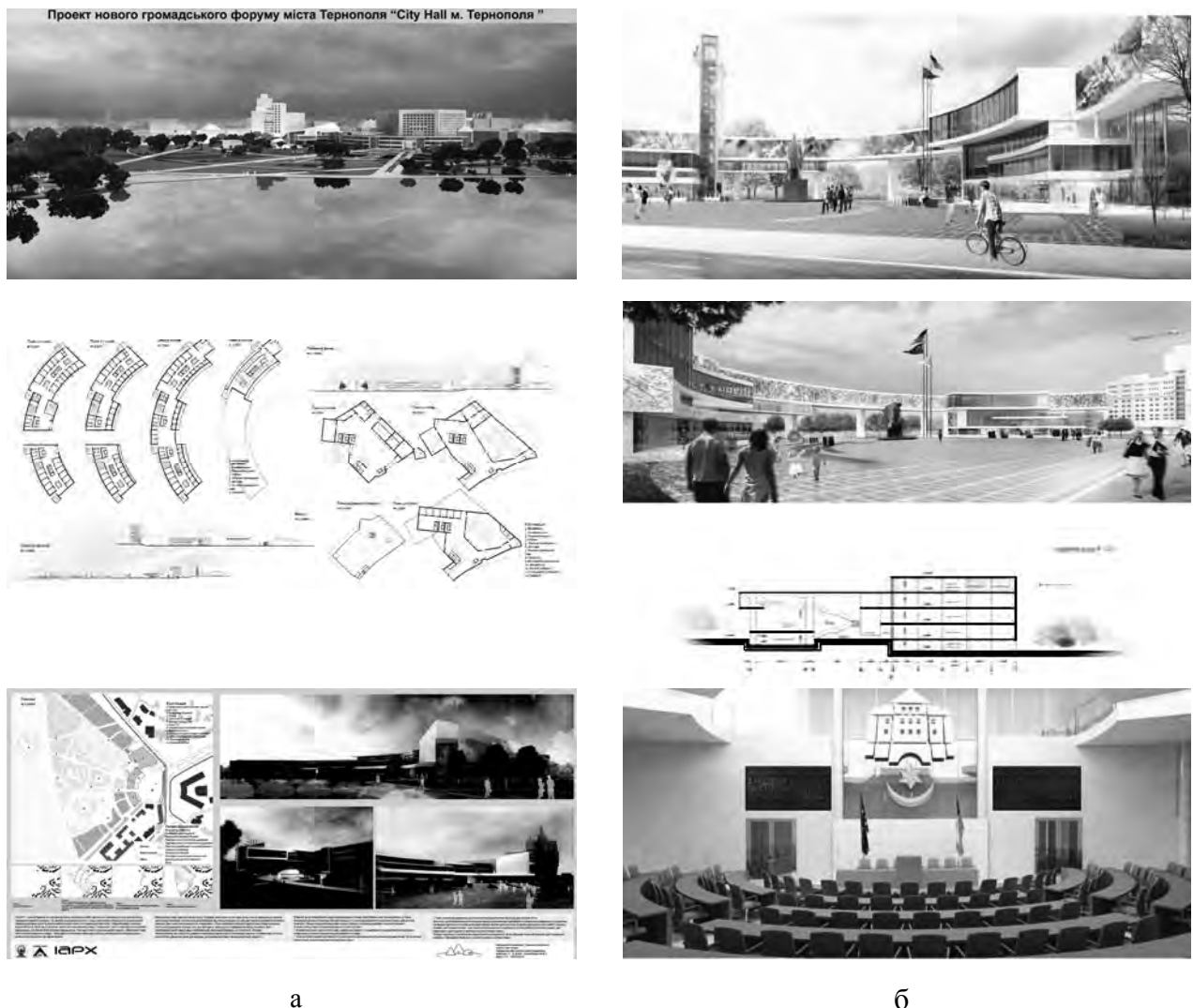

Рис. 3. Результати навчального студентського проектування за темою проектного семінару: а – курсова робота (ІХ семестр) студентів М. Ключковського, У. Драгус, К. Чекайло, під керівництвом проф. В. Проскуракова і ст. викл. Ю. Богданової, 2012 р.; б – фрагмент бакалаврської кваліфікаційної дипломної роботи ст. С. Гоцька, керівники проф. В. Проскураков і доц. Б. Гой, 2013 р.

Обидва ці заходи було широко висвітлено у тернопільській пресі і стали поштовхом для подальших пошуків місцевими проектантами [5].

Висновки

Загалом результатом роботи викладачів і студентів кафедри ДАС Львівської політехніки стали такі висновки щодо будівництва нової будівлі для адміністрації міста – тернопільського сіті-холу.

Перше. Побудувати третій монументальний об'єм поруч з масштабними спорудами облради та податкової буде не правильно. За цією концепцією він мав бути або грандіозно великим, або й взагалі цілим новим урбаністичним комплексом, а тому заходити на територію парку ім. Т.Шевченка. І, як наслідок, не зможе відповідати ні вимогам мешканців міста, ні сучасним тенденціям в архітектурі: екологічності, демократичності та співмірності людському масштабу. Тому це питання потрібно розглядати ширше, в контексті містобудівно-ансамблевого вирішення вже сформованого урбаністичного комплексу та архітектурного образу всього міста.

Друге. Особливістю нового сіті-холу має бути візуальна відкритість, прозорість та вільний доступ. Сіті-хол – це хол, тобто простір комунікації та спілкування, а не лабіринт, у якому ти “бігаєш по кабінетах”. Все організовується за принципом “єдиного вікна”. Також має бути забезпечений вільний доступ і до зали засідань – будь-хто (попередньо записаний) повинен мати можливість зайти, щоб послухати чи побачити, як працюють депутати. Приміщення для працівників міської адміністрації повинні бути організовані за принципом відкритого простору (“open air”). За нього чиновники мерії сидять не в кабінетах, а в загальному відкритому просторі, що розділений невисокими перегородками.

Третє. У новій будівлі сіті-холу міська рада і громада міста не повинні працювати окремо, тобто функціонально така будівля повинна мати два основні блоки: простір для громадських організацій і простір власне для працівників міської ради. Між ними повинен виникнути простір-комунікація – хол міста – який їх об'єднує та є відкритим для громади, а тому повинен виконувати не лише адміністративні, але й додаткові громадські функції.

Це можуть бути як видовищні, так і виставкові простори, а також і об'єкти громадського обслуговування. Такий простір зможе стати своєрідним “магнітом”, який притягуватиме до сіті-холу відвідувачів – мешканців міста і дійсно зробить цей об'єкт “живим”. Такий громадський простір може бути побудованим не як комерційний, а на засадах публічно-приватного партнерства. Тобто він будується декількома приватними інвесторами, які матимуть право бути його першочерговими орендарями на пільгових умовах (на певний визначений договором термін), при цьому сама будівля належатиме виключно міській громаді. Водночас ці партнери можуть нести певні соціальні функції-зобов'язання (так, об'єкт громадського харчування може мати зал, де працюватиме соціальна їдальня, салон краси – окремих зал для заняття спортом молоді і соціальну перукарню, ігроленд – приміщення для роботи з обдарованою молоддю та для занять груп “за інтересами” тощо). Такий підхід дасть можливість не лише не обтяжувати додатковими соціальними функціями бюджет міста, але й зробити роботу цих установ ефективною і з часом зробити для міста цей об'єкт додатковим джерелом фінансових надходжень.

1. Гнасевич І. *Новий City Hall у Тернополі* // <http://molod.te.ua/life/city-hall/> 2. Бойцун Л. *Тернопіль у плінні літ.* – Тернопіль: В-во “Джура”, 2003. – 389с. 3. Петровський О., Гаврилюк О., Окаринський В., Крочак І. *Тернопіль/Тарнополь. Історія міста.* – Тернопіль: В-во “Астон”, 2010. – 208 с. 4. *Sudjic Deyan. Norman Foster: A life in Architecture: The Authorised Biography.* – UK: Amazon, 2010. – 308 р. 5. Попович В. *Міська ратуша №2: крок до парку чи до людей?* // *Номер один.* – №16, 2013. – С. 8–9.